

150000 SLOV

texty odjinud

I/82/3

Československo Zešedlá Praha (1)

NDR Nechčeš-li být bratrem mým... (6),
Hospodářství v Německu (19), **NDR** a Prusko
(26), **Kontakty** (28), **Verše** (31), **Nádherná léta**
(38), **Mírové hnutí** v **NDR** (42)

SSSR Soumrak imperátora (49), **Den** Denise
Ivanoviče (51)

Svět Finlandizace (62)

Sociologie Nová průmyslová revoluce? (64)

Hospodářství Sovětská ekonomie (74), **Ho-**
spodářství východní Evropy (79), **Reformní poli-**
tyka (97)

Filozofie Rezistence - lidské právo (108)

Literatura Naděжда (112), **V medzích zá-**
kona (124), (román na pokračování)

Henry Kamm Zešedlá Praha

V předvečer Nového roku se v jednom pražském bytě sešlo několik přátel, aby přivítali nový rok. Oslava to však ani zdaleka nebyla. Jen jeden z přítomných byl vyslovený disident, ostatní zřejmě s politikou neměli co dělat, protože všichni měli stejná zaměstnání jako před sovětskou invazí v roce 1968. Ti, co se podíleli na politickém dění Pražského jara, přišli o svá místa už dávno.

Uprostřed byl velký, v barvách vyvedený portrét Leonida I. Brežněva, který se zde prodával u příležitosti jeho sedmdesátých pátých narozenin. Nědo mu připíchl na hrud' knoflík Solidarity, který se sem nějak dostal z Polska. Lidé se smáli, ale nebyl to veselý smích. O půlnoci se podávalo místní šampaňské. Jeden z účastníků oslavy - nebyl to disident - pozvedl sklenici a řekl: „Na Solidaritu.“ Zdálo se, že ho nikdo neslyšel. Pak šli všichni k oknu, aby do sněhu dole shodili prskavky a podívali se na pár raket, které sem tam vyletěly nad střechy.

Deset minut po zahájení nového roku byla Praha tichá jako v kteroukoli jinou noc.

ooo

Přelet z Varšavy do Prahy v prosinci minulého roku, kdy byl rozdrčen polský sen o svobodě, bylo jako přesunout se v historickém čase ze země, v níž „normalizace“ právě začínala, do země plně „znor-
malizované“. Po čtrnáct let žilo Československo tak, jak má podle Sovětského svazu žít závislá země, která si už prožila svůj sen o větší svobodě i drs-
tější svobodě, jež následovalo.

Slova „normalizace“ - eufemismu, jímž se označuje něco mnohem horšího - se začalo používat v roce 1968, kdy Sovětský svaz se čtyřmi dalšími spojenci včetně Polska obsadil Československo, aby ukončil „jaro“, jež vydrželo do léta. Po druhé tohoto slova použila varšavská vláda, když několik dní po vyhlášení stanného práva vyhlásila, co se stane s reformami, jež si vynutila Solidarita, dokud byla svobodným odborovým hnutím.

„Normalizace“ znamenala pro lidi v Praze, že se stáhli do soukromí, hleděli si svých vlastních, převážně materialistických zájmů a hledali uspokojení v tak hmatatelných věcech jako je vepřová, knedlík, zeli zalité pívem, televize, chata na venkově a malé auto, které je doveze tam a zpátky.

Děni v ulicích je odrazem tohoto vyhořelé do soukromí zaměřené postoje. „Normalizace“ přehodila šedivou roušku přes kdysi jedno z nejtvrdějších, nejživějších a nejvýmluvnějších měst Evropy. Když jsem se po jedenácti letech zase vrátil do města, jež jsem v opojném roce 1968 miloval stejně jako předtím i potom, rozesmutnělo mě nejenom ticho Václavského náměstí - široké, nedlouhé třídy, jež je moderním středem Prahy.

Rozesmutněla mě i nezvyklá osamělost lidí, kteří plnili ulice. Zdálo se, jako by si jednotlivci nebo i malé skupinky vůbec nebyli vědomi ostatních lidí, jako by byli cele soustředěni jenom na to, aby především rychle vyřídili, co je vytáhlo z domova. Ani během posledního týdne v roce, kdy několik dní, v nichž práce nestojí za řeč, spojuje vánoční voňavost novoročními, nebyl dav na ulicích ani řečný ani veselý. Mladí lidé, kteří se smáli a viditelně měli radost z toho, že jsou spolu, byli většinou západní Němci na levné dovolené.